

W SPRAWIE ZASADNICZEJ PROPORCJI GOSPODARCZEJ

Józef Hozer

Katedra Ekonometrii i Statystyki, Uniwersytet Szczeciński
e-mail: hozer@wneiz.pl

Streszczenie: Pomiędzy liczbą gospodarstw domowych a liczbą podmiotów gospodarczych zachodzi proporcja 5:1. Proporcję tę nazywamy „quantum satis”.

Słowa kluczowe: właściwa proporcja, współlistnienie

W pracy [Hozer, Hozer 1989] postawiono tezę o potrzebie kreowania miliona firm w polskiej gospodarce. W tamtym czasie funkcjonowało około 0,5 mln firm oraz 2,3 mln gospodarstw rolnych. W pracy [Hozer 2003] podnosi się, że w przeciwieństwie do USA i UE, w Polsce ma miejsce odwrotna proporcja między ilością firm i farm. W USA i UE było więcej firm niż farm (razem na prawie 600 mln ludności), a w Polsce odwrotnie. Podobnie było we wszystkich państwach tzw. Europy Środkowo-Wschodniej. Wpływało to na tempo rozwoju gospodarczego państw tzw. „demo-ludów”. W pracy [Hozer 2003] postawiono tezę o „quantum satis” w zakresie liczby firm i liczby gospodarstw domowych w skali kraju, a także w skali regionu. Na podstawie prawidłowości występującej dla 600 mln mieszkańców, właściwą proporcję pomiędzy liczbą gospodarstw domowych a liczbą firm, określono na poziomie 5.

Obecnie tę właściwą proporcję rozszerzamy na wszystkie podmioty gospodarcze, czyli firmy i farmy. Stawiamy tezę o potrzebie budowania takiej struktury gospodarki, w której liczba gospodarstw domowych jest pięciokrotnie wyższa od liczby firm i farm razem wziętych. Taką proporcję określamy mianem właściwej („quantum satis”):

$$\alpha = \frac{\text{liczba gospodarstw domowych } (Y)}{\text{liczba firm } (X_1) + \text{liczba farm } (X_2)} \quad (1)$$

gdzie, zgodnie ze wzorem (1), dla $\alpha = 5$, proporcja jest właściwa.

Poniższa tabela przedstawia proporcje pomiędzy liczbą gospodarstw domowych, a liczbą firm i farm dla USA, UE i Polski w 1992 roku:

Tabela 1. Proporcje pomiędzy liczbą gospodarstw domowych, a liczbą firm i farm dla USA, UE i Polski w 1992 roku

Kraj	Liczba gospodarstw domowych [mln]	Liczba firm [mln]	Relacja	Liczba farm [mln]	$\alpha = \frac{\text{liczbagospodarstw domowych}(Y)}{\text{liczbafirm}(X_1) + \text{liczbafarm}(X_2)}$
Polska	12,5	1,6	<	2,3	3,20
UE	110	13,5	>	8,5	5,00
USA	90,0	17,0	>	2,2	4,70

Źródło: [Hozer 2003], str. 142

Proporcje te dla Polski w 2010 roku podano w kolejnej tabeli:

Tabela 2. Proporcje pomiędzy liczbą gospodarstw domowych, a liczbą firm i farm dla Polski w 2010 roku

Liczba gospodarstw domowych [mln]	Liczba firm [mln]	Relacja	Liczba farm [mln]	$\alpha = \frac{\text{liczbagospodarstw domowych}(Y)}{\text{liczbafirm}(X_1) + \text{liczbafarm}(X_2)}$
14,5	2,1	>	1,5	4,03

Źródło: obliczenia własne na podstawie Rocznika Statystycznego GUS, Warszawa 2009, [Zawisza 2010], [Józwiak 2012], [www.stat.gov.pl, Założenia ...]

Widzimy, że proporcje polskie zbliżają się do liczby 5. Zmniejsza się liczba gospodarstw rolnych, a liczba czynnych firm wynosi 2,1.

Warto tutaj nadmienić o potrzebie uaktualnienia ewidencji podmiotów gospodarczych. Uczyni to zapewne Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) działająca od początku bieżącego roku.

Rozpatrywana proporcja jest proporcją pomiędzy zjawiskami współlistniejącymi:

$$Y = \alpha \cdot X,$$

$$\text{gdzie: } X = X_1 + X_2,$$

czyli między zmiennymi zachodzi związek zwrotny, w odróżnieniu od związków celowych czy też przyczynowych. W przypadku związku przyczynowego stawiamy pytanie – dlaczego? W przypadku związku celowego pytanie brzmi – po co? W przypadku związku współlistnienia pytanie brzmi – co z czym? Rozróżnianie tych związków jest ważne z epistemologicznego punktu widzenia.

Gospodarstwa domowe współlistniają z podmiotami gospodarczymi, czyli z firmami i farmami, a podmioty gospodarcze nie mogą istnieć bez gospodarstw

domowych. Ważna zatem jest demografia, a więc liczba ludności, z której powstają gospodarstwa domowe i podmioty gospodarcze.

Relacja:

$$L \Rightarrow Y \Rightarrow X$$

opisana jest w pracy [Hozer 2003]. Wykazano tam, że:

$$Y = 5 \cdot X.$$

Dla nowoczesnej, żywotnej gospodarki proporcja ta, oczywiście zachodzi dla firm i farm łącznie:

$$X = X_1 + X_2.$$

W pracach wcześniejszych proporcję tę odnosiliśmy do gospodarstw domowych i firm. Obecnie rozszerzamy regułę $\alpha = 5$ na farmy. Nawiasem mówiąc, należy tu uwzględnić jeszcze liczbę instytucji, które odgrywają tym ważniejszą rolę, im bardziej opóźniony jest rozwój kraju. Zazwyczaj liczba instytucji, na tle liczby firm i farm jest niewielka, stąd pomijamy ją w budowaniu teorii o „quantum satis” w gospodarce.

Konkludując, w Polsce, wg danych z ZUS, mamy 2,1 mln czynnych firm i 1,5 mln farm. Struktura tych podmiotów poprawia się z roku na rok. Systematycznie zmniejsza się ilość farm (z 2,1 mln w 1992 roku do 1,5 mln w 2010 roku). Wskaźnik proporcjonalności α wzrósł z 3,20 w 1992 roku, do wartości 4,03 w 2010 roku, co świadczy o obserwowanym postępie w sferze zasadniczej proporcji gospodarczej w Polsce.

BIBLIOGRAFIA

- Fandrejewska A. (2011) Kryzys wymusił przedsiębiorczość Polaków, Rzeczpospolita – Ekonomia & Rynek nr 14 (8830), sekcja B z 19.01.2011 roku.
- Hozer E., Hozer J. (1989) Przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego w Polsce, Wektory gospodarki, PTE, Nr 5.89 (67), Warszawa.
- Hozer J. (2003) Tempus locus homo casus et fortuna regit fatum, Instytut Analiz, Diagnoz i Prognoz Gospodarczych, Katedra Ekonometrii i Statystyki Uniwersytetu Szczecińskiego, Oficyna „in Plus”, Szczecin.
- Jóźwiak Z. (2012) Dziurawy rejestr utrudnia odnalezienie firm, Rzeczpospolita – dodatek Prawo i Praktyka nr 24 (9144), z 30.01.2012 roku.
- Mazurkiewicz P (2011) W Polsce ubywa firm najszybciej na Mazowszu, Rzeczpospolita – Ekonomia & Rynek nr 197 (9013), sekcja B z 25.08.2011 roku.
- Rocznik Statystyczny GUS, Warszawa, 2009.

Zawisza I. (2010) Prognoza gospodarstw domowych według województw na lata 2008 - 2035, GUS.

Założenia prognostyczne i wyniki prognozy na lata 2008 - 2035 na stronie internetowej GUS, www.stat.gov.pl.

Wstępne wyniki powszechnego spisu rolnego 2010, (2011) GUS, Warszawa.

REGARDING TO PRINCIPAL ECONOMIC PROPORTION

Abstract: There is a 5:1 ratio between the number of households and business entities. This ratio is considered “quantum satis”.

Key words: proper proportion, coexistence